

МОТИВИ

към Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за статистиката

Предложените изменения в Закона за статистиката имат за цел да модернизират и рационализират процеса на подаване на годишните финансови отчети (ГФО) от предприятията към държавните институции в България. Необходимо е да се отстранят съществуващите неефективности в настоящата система за подаване на ГФО на предприятията, като страната ни се възползва от възможностите за облекчаване на процесите в съответствие с Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно годишните финансови отчети, консолидираните финансови отчети и свързаните доклади на някои видове предприятия и за изменение на Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на директиви 78/660/ЕИО и 83/349/ЕИО на Съвета (ОВ, L 182/19 от 29 юни 2013 г. – т.нар. Директива 2013/34/ЕС).

В момента, предприятията са задължени да подават една и съща финансова информация отделно както към Националния статистически институт (НСИ), така и към Търговския регистър към Агенцията по вписванията (АВ). Това дублиране на усилията създава ненужна административна тежест за бизнеса. Настоящата система, освен това, включва ръчни процеси и подаване на сканирани PDF копия на финансови отчети към АВ, което затруднява обработката, сравняването и анализа на данните. Агенцията по вписванията понастоящем съхранява финансова информация в не-машинно-читаем формат (сканирани PDF файлове), което възпрепятства обработката на данни, сравнимостта и задълбочения анализ. Въвеждането на Информационна система Единна входна точка (ИС ЕВТ) ще премахне тази излишна работа, като ще позволи на предприятията да подават своите отчети веднъж и на едно място, които след това ще бъдат достъпни за всички държавни институции.

ИС ЕВТ ще автоматизира подаването и обработката на финансови отчети, като значително ще ускори процеса както за бизнеса, така и за държавните институции. ИС ЕВТ ще изисква от предприятията да подават своите отчети в машинно-читаем (машиночетим) формат, което ще даде възможност за автоматизиран анализ и ще подобри качеството и надеждността на данните. Агенцията по вписванията ще предоставя финансовите отчети като отворени данни, насърчавайки прозрачността и улеснявайки достъпа до информация за изследователи, инвеститори и обществеността. Отделно от това, машинно-читаемият формат на данните, подавани чрез ИС ЕВТ, ще даде възможност за автоматизиран анализ на отчетената финансова информация, като по този начин ще се предостави на държавните институции ценна информация за състоянието на българската икономика и ще улесни вземането на решения, основани на доказателства.

Предложеният закон е и в съответствие с Директива 2013/34/ЕС, която насърчава създаването на единна входна точка за финансово отчитане. България все още не се е възползвала напълно от възможностите за облекчаване на административната тежест за малките и средните предприятия на директивата и предложените изменения в нормативни актове имат за цел да се отстрани тази празнина.

Накратко, предложеният закон има за цел да модернизира и рационализира процеса на финансово отчитане в България, да намали административната тежест върху бизнеса,

да подобри качеството и достъпността на данните в съответствие с директивите на Европейския съюз. Въвеждането на ИС ЕВТ ще доведе до по-ефективна, прозрачна и основана на данни бизнес среда в България.

С предложения законопроект се предлага следната концепция за въвеждането на Информационната система Единна входна точка за подаване на годишни отчети за дейността:

Единната входна точка за годишни отчети за дейността и годишни финансови отчети ще бъде реализирана чрез изграждане на централизиран компонент в Националния статистически институт, чрез който ще се въвеждат данните, необходими на НСИ, Националната агенция за приходите (НАП) и Агенция по вписванията, при следните параметри:

Роли на институциите

Националният статистически институт е първичен администратор на данните за годишния отчет за дейността по Закона за статистиката. Именно в тази си роля, се предвижда той да изгради и поддържа системата за единна входна точка.

Агенцията по вписванията е първичен администратор на данните за годишните финансови отчети по Закона за счетоводството. С изключение на акционерните дружества и дружествата, чиито годишни финансови отчети подлежат на задължителен независим финансов одит съгласно чл. 37, ал. 1 от Закона за счетоводството, Агенцията по вписванията няма да прави проверки на подадените финансови отчети. Агенция по вписванията ще предоставя финансовите отчети като отворени данни.

Националната агенция за приходите не е първичен администратор на данни, а използва подмножество на данните, подадени към Националния статистически институт за целите на дейността си в качеството си на орган на статистиката.

Формат на данните

Приемането на отчетите е единствено в машиночетим формат.

Прилагането на форматите ще е според действащото законодателство, като ще се допуска и подаване на различни части, генерирани от различни софтуерни пакети.

НСИ, като институция, определяща най-широкия набор данни, съгласно изисквания на Евростат, веднъж годишно ще дефинира формулярите с изискуемите данни, а АВ, като институция, отговорна за публичната част на финансовите отчети, веднъж годишно определя правилата за трансформация на разширените данни до подходящ формат. Утвърждаването на формулярите ще става веднъж годишно, след съгласуване между НСИ, НАП и АВ. Утвърдените формуляри ще се зареждат в ИС ЕВТ най-късно до 1 декември.

Допълнителните документи - адвокатски пълномощни, одиторски доклади и др. - могат да бъдат подавани, като прикачени файлове (конкретният подход ще бъде дефиниран в наредба, приета съвместно от изпълнителния директор на Агенция по вписванията, изпълнителния директор на Националната агенция за приходите и председателя на Националния статистически институт).

Подаване на данни

Задължените лица ще следва да подават данните в машиночетим формат, съгласно изискванията на нормативната уредба, който да позволява автоматизирано подаване на отчета в съответствие с актуалните дефиниции и стандарти.

Ако в годишния отчет за дейността се изисква попълване на данни, които са налични в други регистри (напр. данни за собствеността), те ще се извличат от тях. ИС ЕВТ ще има интеграция и с RegiX (средата за междурегистров обмен), електронен регистър „Единство“ и други регистри, поддържани от държавни и частни администратори на данни. В случай, че в годишния отчет за дейността се изисква попълване на данни, които не са налични в специализиран софтуер или в регистри, за тях се генерира онлайн форма съгласно изискванията на нормативната уредба в съответствие с актуалните дефиниции и стандарти.

Генерираният отчет ще се изпраща към ИС ЕВТ по един от следните начини:

- чрез ръчното качване на файла/файловете в системата от упълномощено лице;
- чрез изпращане от съответния софтуер към приложно-програмен интерфейс (API) чрез ключ, получен от ЕВТ.

На база на правилата за трансформация от АВ, системата за ЕВТ ще генерира публичната част от отчета, която ще бъде предоставяна за подпис и обявяване.

При подаване на годишен отчет за дейността, системата ще генерира входящ номер, който ще се изпраща на НАП и АВ.

При подаване на годишен отчет за дейността чрез упълномощено лице, за пълномощното се проверяват три регистъра - Единство 2 на Нотариалната камара, регистъра на овластяванията и вътрешната система за овластяване.

Подписване на данни

Подписването ще се извършва чрез т.нар. detached signatures от задължените лица (законен представител, счетоводител, одитор) по един от следните начини:

В ИС ЕВТ - като там подписване ще може да се осъществява както чрез КЕП, така и чрез ПИК на НАП (за физически лица, задължени да подават ГОД) или чрез криптографски ключове, свързани с удостоверение за електронна идентичност.

Чрез стандартните инструменти за електронно подписване, предоставени от доставчиците на електронни удостоверителни услуги.

Всяка изпратена информация до системата за ЕВТ ще бъде удостоверявана в квалифициран електронен времеви печат.

Текстовите приложения към ГФО (приложение към ГФО по чл. 29 от ЗСч, одиторския доклад и годишен доклад за дейността, доклад по чл. 40, ал. 2 от ЗЮЛНЦ) се изпращат като отделни файлове в системата в структуриран машиночетим формат.

Заявителят ще потвърждава финалния набор от документи, подадени в машиночетим формат, през потребителския интерфейс на ЕВТ, с което ще финализира с подписването на документите.

ВНОСИТЕЛИ: